

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

06.04.2021

Lēmums Nr. 4-02/25

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Aizkraukles novada pašvaldība, adrese: Lāčplēša iela 1A, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV-5101; e – pasts: dome@aizkraukle.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Jaunveidojamā Aizkraukles novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2021.–2037. gadam un Aizkraukles novada attīstības programma 2020.–2028. gadam (turpmāk – Stratēģija un Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Aizkraukles novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) 2021. gada 3.marta vēstule Nr. 7.4–2/1/21/122 “Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu”, Pašvaldības iesniegums “Par plānošanas dokumentu “Jaunveidojamā Aizkraukles novada Ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam un Aizkraukles novada Attīstības programmas 2020.–2028.gadam” izstrādes uzsākšanu” ar pielikumiem “Jaunveidojamajā Aizkraukles novada teritorijā ietilpstošo Natura 2000 teritoriju saraksts” un “Jaunveidojamā Aizkraukles novadā ietilpstošo pašvaldību plānošanas dokumentu saraksts ar stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējuma statusa aprakstu”, Aizkraukles novada pašvaldības domes 2020. gada 29. oktobra lēmums Nr. 292 (sēdes protokols Nr. 27., 1.p.) “Par jaunizveidojamā Aizkraukles novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam un Attīstības programmas 2020.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu” ar 1. pielikumu Darba uzdevums Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam izstrādei un 2. pielikumu Aizkraukles novada attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes darba uzdevums (turpmāk – Darba uzdevumi), VVD Vidzemes RVP 2021. gada 12. februāra vēstule Nr. 2.3/689/VI/2021 “Viedoklis par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”, Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 26. februāra vēstule Nr. 4.8/1139/2021–N “Par Aizkraukles novada attīstības programmas 2020.–2028. gadam un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam izstrādes uzsākšanu un ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību” un Veselības inspekcijas vēstule Nr.4.6.2.–10 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Pašvaldības ieskatā Stratēģijai un Attīstības programmai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nav nepieciešams, ņemot vērā to, ka:

1) jaunveidojamā Aizkraukles novada teritorijā nav plānoti vidi ietekmējošu infrastruktūras projektu īstenošana Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas (*Natura 2000*) teritorijās; 2) Stratēģiskais novērtējums ir veikts spēkā esošajiem sešu novadu plānošanas dokumentiem – teritoriju plānojumiem; 3) jaunveidojamā Aizkraukles novada Stratēģija un Attīstības programma neparedz izmaiņas salīdzinājumā ar jau noteiktajām rīcībām un prioritātēm esošajos plānošanas dokumentos, šie jaunveidojamie plānošanas dokumenti integrēs un konsolidēs jau esošajos plānošanas dokumentos noteiktos mērķus, prioritātes, rīcības un uzdevumus un 4) plānošanas dokumentos nav plānots noteikt rīcības un prioritātes, kas saistītas ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 1. pielikumā un 2. pielikumā paredzētajām darbībām.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, – turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2021. gada 3. martā Birojā saņemta Pašvaldības 2021. gada 3. marta vēstule Nr. 7.4–2/1/21/122 “*Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu*” un Iesniegums, kurā sniegta informācija, ka, pamatojoties uz Aizkraukles novada pašvaldības domes 2020. gada 29. oktobra lēmumu Nr. 292 (sēdes protokols Nr. 27., 1.p.) “*Par jaunizveidojamā Aizkraukles novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam un Attīstības programmas 2020.–2028.gadam*” izstrādes uzsākšanu” (turpmāk – Lēmums), ir uzsākta Stratēģijas un Attīstības programmas izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumam:
 - 2.1. Plānošanas dokumenti tiks izstrādāti saskaņā ar jaunveidojamā novadā ietilpstošo pašvaldību (Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Pļaviņu un Skrīveru novadi) ilgtspējīgajām attīstības stratēģijām un Attīstības programmām, izvērtējot un konsolidējot tajās noteiktos stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes. Līdztekus tam tiks ņemti vērā šādi plānošanas dokumenti: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija “*Latvija 2030*”; Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam; Zemgales plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam; Zemgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.–2027. gadam (izstrādes procesā); jaunveidojamā Aizkraukles novada teritorijā ietilpstošo novadu attīstības plānošanas dokumenti, t.sk. arī teritorijas plānojumi un blakus esošo novadu attīstības un teritorijas plānošanas dokumenti.
 - 2.2. Jaunveidojamā Aizkraukles novada administratīvi teritoriālo iedalījumu veido Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Pļaviņu un Skrīveru novads. Jaunveidojamais Aizkraukles novads robežojas ar Ērgļu, Ogres, Lielvārdes, Vecumnieku, Krustpils, Salas, Viesītes novadiem un Lietuvas Republiku. Aizkraukles novada administratīvajā teritorijā pēc administratīvi teritoriālās reformas ietilps divdesmit divas teritoriālās vienības: Aiviekstes pagasts; Aizkraukles pagasts, Aizkraukles pilsēta, Bebru pagasts, Daudzeses pagasts, Iršu pagasts, Jaunjelgavas pagasts, Jaunjelgavas pilsēta, Klintaines pagasts, Kokneses pagasts, Kokneses pilsēta, Mazzalves pagasts, Neretas pagasts, Pilskalnes pagasts, Pļaviņu pilsēta, Seces pagasts, Sērenes pagasts, Skrīveru pagasts, Staburaga pagasts, Sunākstes pagasts, Vietalvas pagasts, Zalves pagasts.

- 2.3. Izstrādājot Stratēģiju, tiks noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, izvirzīti stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes un izstrādāta telpiskās attīstības perspektīva. Visu jaunveidojamā Aizkraukles novada ietilpstošo pašvaldību ilgtermiņu prioritāšu ietvaros ir minēti aspekti, kuri vērsti uz dzīves vides sakārtošanu un attīstību, nodrošinot dabas vides sakārtošanu un ilgtspēju. Jaunveidojamā Aizkraukles novadā ietilpstošo pašvaldību spēkā esošajās ilgtspējīgas attīstības stratēģijās noteiktas šādas ilgtermiņa prioritātes:
- 2.3.1. Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2037. gadam:
 - 1) Daudzpusīgas personības pilnveides iespējas; 2) Daudzpusīga ekonomikas attīstība un uzņēmējdarbībai labvēlīga politika un 3) Kvalitatīva un droša dzīves vide;
 - 2.3.2. Jaunjelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2033. gadam:
 - 1) Dzīves kvalitātes uzlabošana, aktīva un veselīga dzīves veida popularizēšana; 2) Daudzpusīgas ekonomikas veicināšana, sekmējot pilsētas un lauku izaugsmi un 3) Pievilcīgas dzīves vides standartu nodrošināšana;
 - 2.3.3. Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2037. gadam: Esošie un potenciālie novada iedzīvotāji;
 - 2.3.4. Neretas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2037. gadam: Katra novada iedzīvotāja individuāla labklājība;
 - 2.3.5. Pļaviņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2035. gadam:
 - 1) Novada ekonomikas revitalizācija un 2) Mūsdienīgi un iedzīvotājiem pieejami pakalpojumi;
 - 2.3.6. Skrīveru novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam:
 - 1) Aktīvu un informētu iedzīvotāju konkurētspēju nodrošina daudzpusīgas personības pilnveides iespējas; 2) Efektīva pārvalde un ērti pieejami kvalitatīvi pašvaldības pakalpojumi; 3) Uzņēmējdarbībai labvēlīga politika un kvalitatīva tehniskā infrastruktūra un 4) Kvalitatīva un droša dzīves vide ar daudzveidīgu pakalpojumu klāstu un vidi saudzējošu infrastruktūru.
- 2.4. Izstrādājot Attīstības programmu, tiks ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, kā arī informācija par Attīstības programmas izstrādes procesu, tiks noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcības vidēja termiņa uzstādījumu īstenošanai un investīciju plāns, Attīstības programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. Visu jaunveidojamā Aizkraukles novada pašvaldību attīstības programmu ietvaros ir noteiktas vidēja termiņu prioritātes, kuru rīcības un investīciju projekti paredz pasākumus infrastruktūras un pakalpojumu pieejamības sekmēšanā, publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā, ekoloģisko draudu un risku novēršanā, vides kvalitātes uzlabošanā un apkārtējās vides sakārtošanā, komunālo pakalpojumu nodrošināšanā un sabiedriskās kārtības un drošības uzlabošanā. Jaunveidojamā Aizkraukles novadā ietilpstošo pašvaldību spēkā esošajās attīstības programmās noteiktas šādas vidēja termiņa prioritātes:
- 2.4.1. Aizkraukles novada Attīstības programmā 2014.–2020. (spēkā līdz jauna novada izveidei):
 - 1) Profesionāla un augsti kvalificēta darbaspēka un radošas pilsoniskās sabiedrības attīstīšana; 2) Daudzpusīga ekonomikas, kas vērsta uz ražošanas un pakalpojumu attīstību un pievienotās vērtības palielināšanu, veicināšana, sekmējot gan pilsētvides, gan lauku izaugsmi un 3) Dzīves kvalitātes uzlabošana, veicinot aktīvu un veselīgu dzīves veidu;

- 2.4.2. Jaunjelgavas novada Attīstības programmā 2013.–2020. gadam (spēkā līdz jauna novada izveidei): 1) Daudzpusīgas ekonomikas veicināšana, sekmējot pilsētas un lauku izaugsmi; 2) Pievilcīgu dzīves vides standartu nodrošināšana un 3) Dzīves kvalitātes uzlabošana, aktīva un veselīga dzīves veida popularizēšana;
- 2.4.3. Kokneses novada Attīstības programmā 2020.–2026.gadam: 1) Kvalitatīva dzīves telpa un vieda pārvalde; 2) Kopienas un vides vietrade un 3) Efektīva uzņēmējdarbība un komunikācijas;
- 2.4.4. Neretas novada Attīstības programmā 2013.–2019.gadam (spēkā līdz jauna novada izveidei): 1) Attīstīti un pieejami sociālās aizsardzības pakalpojumi; 2) Pieejami veselības pakalpojumi; 3) Attīstīti un pieejami izglītības pakalpojumi; 4) Attīstīti un pieejami sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumi; 5) Attīstīti un pieejami kultūras pakalpojumi; 6) Attīstīti satiksmes pakalpojumi, nodrošināta ceļi; 7) Atbalsta palielināšana uzņēmējdarbības attīstībai; 8) Tūrisma attīstība; 9) Vides sakārtošana; 10) Apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu institucionālā attīstība; 11) Attīstīti un pieejami mājvietas un komunālo ērtību pakalpojumi; 12) Attīstīti informatīvie, arhīva, lietvedības un nodokļu administrēšanas pakalpojumi un 13) Nodrošināti sabiedriskās kārtības un drošības pakalpojumi;
- 2.4.5. Pļaviņu novada Attīstības programmā 2019.–2025.gadam: 1) Moderna un pieejama uzņēmējdarbības un tūrisma telpa; 2) Pievilcīga dzīves vide un 3) Atbildīga, vesela un radoša sabiedrība;
- 2.4.6. Skrīveru novada Attīstības programmā 2014.–2020.gadam (spēkā līdz jauna novada izveidei): 1) Kvalitatīvas izglītības, optimāls kultūras un sporta pakalpojumu piedāvājums un pieejamība; 2) Sabiedrības iesaistīšana izglītības, kultūras un sporta procesos; 3) Kultūras mantojuma saglabāšana un mūsdienīgu kultūras procesu attīstība; 4) Pārvaldes pakalpojumu kvalitāte un optimāla pārvalde; 5) Optimāla sociālās aizsardzības pārvalde un sociālo pakalpojumu pieejamība; 6) Sabiedrības līdzdalība pašvaldībā notiekošajos pasākumos un procesos; 7) Uzņēmējdarbību atbalstoša pašvaldība; 8) Ekonomisku attīstību veicinoša infrastruktūra; 9) Efektīva infrastruktūras pārvalde; 10) Mūsdienīgu prasībām atbilstoša infrastruktūra; 11) Sabiedrības iesaistīšana infrastruktūras un vides attīstībā un vides izglītībā un 12) Veselības veicināšanas un medicīnas pakalpojumu attīstība.
- 2.5. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam plānošanas dokumentu izstrādē nav plānots noteikt rīcības un prioritātes, kas saistītas ar Likuma 1. pielikumā un 2. pielikumā paredzētajām darbībām.
- 2.6. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "OZOLS" pieejamo informāciju jaunveidojamajā Aizkraukles novada teritorijā atrodas 10 Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000*: dabas liegumi "Aizkraukles purvs un meži", "Aklais purvs", "Gasparsona purvs", "Ellītes purvs", "Šķibu purvs", "Vesetas palienes purvs", "Klintaine", "Dzilnas dumbrāji", "Mazzalvītes purvs" un "Daugavas ieleja". Iesniegumam pievienots pielikums "Jaunveidojamajā Aizkraukles novada teritorijā ietilpstošo *Natura 2000* teritoriju saraksts" ar informāciju par novadā esošajām *Natura 2000* teritorijām. Jaunveidojamajā Aizkraukles novadā atrodas arī dabas pieminekļi: 4 aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi (Kokneses parks, Skrīveru dendrārijs, Skrīveru svešzemju koku stādījumi, Kalsnavas dendrārijs), aizsargājamo aleju teritorija Skrīveru-Madlienas ceļa bērzu aleja, 5 aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu teritorijas (Korkuļu sausgultne un pazemes upe, Cepļa (Jaunzemju) dolomīta atsegums, Klintaines sausgultne un karsta kritesnes, Rīteru sausgultne un karsta kritesnes, Staburags), kā arī 112 mikroliegumi un 289 aizsargājami

koki. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam plānošanas dokumenti paredz, ka *Natura 2000* un tām pieguļošās teritorijās tiks īstenotas darbības saskaņā ar Ministru Kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumiem Nr. 212 “*Noteikumi par dabas liegumiem*”, Ministru Kabineta 2010. gada 16. marta noteikumiem Nr. 264 “*Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*”, Ministru kabineta 1999. gada 9. marta noteikumiem Nr. 83 “*Noteikumi par dabas parkiem*”, kā arī tiks ņemti vērā dabas aizsardzības plāni un tajos iekļautie priekšlikumi individuālajiem aizsardzības noteikumiem. Iesniegumā norādīts, ka dabas parka “*Daugavas ieleja*” dabas aizsardzības plāna izstrāde tika integrēta Aizkraukles un Jaunjelgavas teritorijas plānojumos, kuriem ir veikts Stratēģiskais novērtējums.

3. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktus noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Vidzemes RVP, VVD Zemgales RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:

- 3.1. VVD Vidzemes RVP 2021. gada 12. februāra vēstule Nr. 2.3/689/VI/2021 “*Viedoklis par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”. VVD Vidzemes RVP, savstarpēji vienojoties ar VVD Zemgales RVP, sniegusi viedokli, ka Stratēģiskā novērtējuma procedūra Attīstības programmai un Stratēģijai nav nepieciešama, ņemot vērā plānošanas dokumentu mērķi, būtību, kā arī lietderības apsvērumus un ievērojot Likuma 4. un 23. divi *prim* pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus, jo izstrādājami plānošanas dokumenti tiešā veidā nav saistīti ar Likuma 1. un 2. pielikumā norādīto darbību īstenošanu, kā arī tiešā veidā nav saistāmi ar pasākumiem, kas varētu radīt būtisku ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*), mikroliegumiem, īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, vides un dabas resursu aizsargjoslām.

- 3.2. DAP administrācijas 2021. gada 26. februāra vēstule Nr. 4.8/1139/2021–N “*Par Aizkraukles novada attīstības programmas 2020.–2028. gadam un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2037. gadam izstrādes uzsākšanu un ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*”. DAP administrācija savas kompetences ietvaros paudusi viedokli, ka plānošanas dokumentiem ir nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu. DAP administrācija norādījusi uz novadā esošajām dabas vērtībām un mežsaimniecības, lauksaimniecības un derīgo izrakteņu ieguves ietekmi uz tām, tāpēc plānošanas dokumentu izstrādē nepieciešams ņemt vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības prasības, kā arī vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kas nepieļauj teritoriju attīstības plānojuma dokumentos būtiskas izmaiņas, kam varētu būt negatīva ietekme uz dabas vērtībām. DAP administrācija aicinājusi jaunveidojamā Aizkraukles novada plānošanas dokumentos izvirzīt gan vadlīnijas, mērķus un rīcības novada dabas daudzveidības, tai skaitā *Natura 2000* teritoriju dabas vērtību saglabāšanai, gan integrēt dabas aizsardzības interešu ievērošanu tādās jomās kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu (smilts, grants) ieguve, kūdras ieguve un tūrisms, izvērtējot, kā novada nospraustās prioritātes ietekmēs *Natura 2000* teritorijas, ņemot vērā arī kumulatīvās ietekmes. Tāpat DAP administrācija rekomendē Stratēģijas prioritātēs un telpiskās attīstības perspektīvā paredzēt pasākumus tipiskās Zemgales ainavas saglabāšanā un Attīstības programmas un teritorijas plānojuma ietvaros paredzēt izstrādāt jaunveidojamā novada teritorijas ainavu plānu¹, izstrādājot risinājumus meža fragmentācijas mazināšanai, kā arī esošo

¹ Vadlīnijas lokālo ainavu plānošanai pieejama: https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/vadlinijas_viet_limenim_2019.pdf

vērtību un atklātās ainavas saglabāšanai (nosakot ainaviski vērtīgās vietas, ko nav pieļaujams apmežot, ainaviskos ceļus, kā arī nosakot tādus apbūves nosacījumus, kas uzlabo, nevis degradē ainavas vērtību, u. c.). DAP administrācija arī rekomendē jaunveidojamā Aizkraukles novada plānošanas dokumentos ievērot zaļās infrastruktūras (tīkls ar pilnīgi vai daļēji dabiskām teritorijām, vides objektiem un zaļajām zonām pilsētu, lauku, piekrastes un ūdeņu teritorijās) principus.

- 3.3. Veselības inspekcijas vēstule Nr.4.6.2.–10/ “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*”. Izvērtējot plānošana dokumentu uzdevumus, Veselības inspekcijas ieskatā Attīstības programmas un Stratēģijas risinājumi nav saistīti ar Likuma 1. un 2. pielikumā noteikto darbības īstenošanu un neparedz darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt iedzīvotāju dzīves kvalitāti, radīt sabiedrības veselības riskus un jaunu dokumentu izstrāde nav saistīta ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām salīdzinājumā ar iepriekš plānoto. Pamatojoties uz augstāk minēto, Veselības inspekcija neuzstāj uz Stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu plānošanas dokumentiem. Vienlaicīgi Veselības inspekcija rekomendē plānošanas dokumentu izstrādāšanas laikā pievērst uzmanību jautājumiem, kam ir būtiska ietekme uz vidi un cilvēka veselību: pasākumiem dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, virszemes un pazemes ūdensobjektu apsaimniekošanai un kvalitātei, objektu pievienošanai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, atkritumu apsaimniekošanai, trokšņa piesārņojumam un prettrokšņa pasākumiem un virszemes ekoloģiskajai situācijai.
4. Stratēģija un Attīstības programma nav ietverti to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Stratēģija un Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
 - 4.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
 - 4.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kuru īstenošanai var būt būtiska ietekme uz Natura 2000 teritoriju.
 - 4.3. Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju un Attīstības programmu paredzēts izstrādāt kā jaunus plānošanas dokumentus apvienotajam Aizkraukles novadam ar mērķi Stratēģijā noteikt novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, izvirzīt stratēģiskos mērķus un attīstības prioritātes, kā arī Attīstības programmā definēt vidēja termiņa prioritātes

un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus. Attīstības programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, proti ilgtspējīgai attīstības stratēģijai un teritorijas plānojumam. Saistībā ar minēto konstatējams:

- 4.3.1. Atbilstoši Biroja rīcībā pieejamai informācijai Aizkraukles novadā iekļauto administratīvi teritoriālo vienību ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ir spēkā esošas, bet ar Stratēģiju tiks pārskatīti apvienotā novada turpmākie stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes (Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2025. gadam², Skrīveru novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam³, Kokneses novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2037. gadam⁴, Pļaviņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2035. gadam⁵, Neretas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2037. gadam⁶ un Jaunjelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2033. gadam⁷).
- 4.3.2. Ņemot vērā to, ka pašvaldību attīstības programmu iecerēm netika konstatēta būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi, Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Pļaviņu un Skrīveru novadu attīstības programmām Stratēģiskais novērtējums iepriekšējā plānošanas periodā nav bijis piemērots (Aizkraukles novada attīstības programmai 2013.–2020. gadam (Biroja 2013. gada 23. janvāra lēmums Nr. 7⁸), Skrīveru novada attīstības programmai 2014.–2020. gadam (Biroja 2011. gada 2. augusta lēmums Nr. 54⁹), Kokneses novada attīstības programmai 2020.–2026. gadam (Biroja 2019. gada 16. oktobra lēmums Nr. 4-02/54¹⁰) Pļaviņu novada attīstības programmai 2019.–2024. gadam (Biroja 2018. gada 27. jūnija lēmums Nr. 4-02/29¹¹) un Neretas novada attīstības programmai 2013. - 2019. gadam (Biroja 2012. gada 10. augusta lēmums Nr. 72¹²).
- 4.3.3. Vienlaikus iepriekšējā plānošanas periodā Stratēģiskais novērtējums ir bijis veikts un tā ietvaros Vides pārskats ir bijis izstrādāts Aizkraukles novada teritorijas plānojumam 2013.-2025. gadam (Biroja 2014. gada 25. aprīļa atzinums Nr.8¹³), Skrīveru novada teritorijas plānojumam (Biroja 2019. gada 23. decembra atzinums Nr.4-03/24¹⁴), Kokneses novada teritorijas plānojumam 2013.-2024. gadam (Biroja 2013. gada 14.janvāra atzinums Nr.3¹⁵), Pļaviņu novada teritorijas plānojumam 2019.-2030. gadam (Biroja 2019. gada 22. oktobra atzinums Nr.4-03/17¹⁶), Jaunjelgavas novada teritorijas plānojumam 2013.-2024. gadam (Biroja 2013. gada 4.marta atzinums Nr.12¹⁷), kā arī Neretas novada Zalves pagasta teritorijas plānojumam 2008.-2020. gadam (Biroja 2007. gada 31.oktobra

² Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_2634

³ Pieejams: <https://www.skriveri.lv/wp-content/uploads/2013/01/astgala.pdf>

⁴ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_3195

⁵ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_3520

⁶ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_3363

⁷ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_1629

⁸ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2013>

⁹ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2014>

¹⁰ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2019>

¹¹ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2018>

¹² Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=10&year=2012>

¹³ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2014>

¹⁴ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2019>

¹⁵ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

¹⁶ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2019>

¹⁷ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

atzinums Nr.77) un Mazzalves pagasta teritorijas plānojumam 2009.-2021. gadam (Biroja 2009. gada 25. jūnija atzinums).

- 4.3.4. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam Attīstības programma un Stratēģija tiks izstrādāta, ievērojot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā (Latvija 2030) un Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos noteiktos ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes.
- 4.3.5. Ar 2021. gada 6. marta lēmumu 4–02/24¹⁸ Stratēģiskais novērtējums piemērots Zemgales plānošanas reģiona attīstības programmai 2021. – 2027. gadam, secinot, ka Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma būs nozīmīgs reģionāla līmeņa plānošanas dokuments, kas noteiks un specificēs reģionam raksturīgos attīstības virzienus un prioritātes arī ar vidi saistītu problēmu risināšanai. Turpat secināts, – kā hierarhiski augstākam reģionāla līmeņa dokumentam Stratēģiskā novērtējuma veikšana šajā stadijā ir samērīga un lietderīga, tai skaitā tādēļ, ka – atbilstīgi novērtētu attīstības virzienu gadījumā – to realizācija zemākā līmenī (vietējo pašvaldību līmenī, tai skaitā pēc reģionālās reformas) varēs būt iespējama bez atkārtotas vides aspektu pārvērtēšanas, ja vien netiks paredzētas būtiskas jaunas ievirzes.
- 4.4. Izvērtējot Birojā iesniegto informāciju, kā arī caurlūkojot plānošanas teritorijai izstrādātos un spēkā esošos plānošanas dokumentus, no kuriem daļai jau bijis veikts Stratēģiskais novērtējums, secināms, ka, izstrādājot Stratēģiju un Attīstības programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes un uzsāktos vai daļēji īstenotos projektus. Pēc būtības tas nozīmē, ka ar plānošanas dokumentu paredzēts izsvērt jau iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Caurlūkojot plānošanas teritorijā iekļauto novadu (Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Pļaviņu un Skrīveru novadi) spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus, var secināt, ka tie paredz pilnveidot un attīstīt arī infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai, tomēr investīciju plāni, galvenokārt, saistīti ar esošās publiskās infrastruktūras sakārtošanu un uzturēšanu, jauni un ambiciozi infrastruktūras un industriālo teritoriju izveidošanas risinājumi Likuma 1. pielikuma darbību īstenošanai netika plānoti. Arī attiecībā uz jauno plānošanas dokumentu izstrādi no Iesnieguma neizriet, ka Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādes mērķis būtu ielānāt jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1., 2. pielikumā noteiktajām darbībām, tomēr šādu darbību paredzēšanu, Biroja ieskatā, pilnībā izslēgt nav iespējams.
- 4.5. Vērtējot to, cik lielā mērā plānošanas dokumenti varētu būtu pielīdzināmi Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkta nosacījumam (ņemot vērā priekšnoteikumus paredzēto darbību īstenošanai), Birojs secina, ka, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka ar Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādi varētu tikt paredzētas jaunas un būtiskas, vides stāvokli ietekmējošas izmaiņas, ja tās salīdzinātu ar iepriekš plānoto (un vērtēto) (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a. – e. apakšpunkts). Ņemot vērā plānošanas teritorijas raksturojumu un plānošanas dokumentu izstrādes mērķi, uz būtiskām vides problēmām (arī Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību) savas kompetences ietvaros nav norādījušas VVD Vidzemes RVP un VVD Zemgales RVP. Minētais nenozīmē, ka jauno plānošanas dokumentu izstrāde nebūtu saistīta arī ar jauniem izaicinājumiem un risināmām problēmām, – jo ar šiem dokumentiem tiks likts pamats jaunās teritoriālās vienības (apvienoto novadu) telpiskās attīstības prioritātēm,

¹⁸ Pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/lemumi/?type=9&year=2021>.

kur vienota redzējuma veidošana arī no vides pārvaldības viedokļa ir nozīmīga. Tomēr priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti ir jau ietverti citos plānošanas dokumentos – teritorijas plānojumos, un tie no Likuma viedokļa ir bijuši novērtēti (skatīt šā Lēmuma 4.3.3. punktu). Arī vērtējot plānošanas teritoriju un risinājumus kopskatā ar Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2021. – 2027. gadam¹⁹ noteiktajiem izaicinājumiem, secināms, ka konkrētajai plānošanas teritorijai nav raksturīgas tik kompleksas vides problēmas, kuru risināšana varētu būt saistīta ar būtisku ietekmi uz vidi. Tādējādi – šādā aspektā nav konstatējams, ka plānošanas teritorijā specifisko vides problēmu risināšanai būtu paredzētas būtiskas jaunas ievirzes, ja tās salīdzina ar reģionam raksturīgo attīstības virzienu un prioritāšu ietvaru, kas Stratēģiskajam novērtējumam jau pakļaujamas plānošanas reģiona līmenī.

- 4.6. Vērtējot iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām (Likuma 4. panta trešās daļas 2. punkts, 23. divi *prim* panta 3., 4. punkts), Birojs ņem vērā DAP administrācijas viedokli, jo pārmērīgas antropogēnās slodzes palielināšanās dabas teritorijās vai to tuvumā ir viens no priekšnoteikumiem pret pārmaiņām jutīgu teritoriju vērtības zudumam. Tomēr, vadoties no Birojā sniegtās informācijas, plānošanas teritorijā ar Stratēģiju un Attīstības programmu (salīdzinājumā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem) nav paredzēts noteikt nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un attīstības prioritātes jutīgām teritorijām ar telpisku piesaisti un būtisku negatīvu ietekmi, tai skaitā tādus, kas tieši saistīti ar mežistrādi un derīgo izrakteņu ieguvi. Vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādei dabas vērtību aizsardzības ziņā ir nozīmīga loma, tomēr konkrētas darbības ar iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām atbilstīgāk var novērtēt tieši teritoriju plānojumu izstrādes ietvaros. Pēc būtības DAP vispārēji vērš plānošanas dokumenta izstrādātājas uzmanību uz to, ka Attīstības programmā un Stratēģijā nepieciešams integrēt arī vides, dabas un ainavas aizsardzības apsvērumus, tomēr šāds nosacījums uz plānošanas dokumentu izstrādi attiecas arī gadījumos, kad tam netiek veikts Stratēģiskais novērtējums. Kā norādījusi DAP administrācija, tad plānošanas dokumentu izstrādē jāņem vērā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības prasības, kā arī vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas nepieļauj teritoriju attīstības plānojuma dokumentos būtiskas izmaiņas, kam varētu būt negatīva ietekme uz dabas vērtībām. Šādā kontekstā izsverot Stratēģiskā novērtējuma piemērošanas pamatojumu un lietderību, Birojs secina, ka konkrēto plānošanas dokumentu īstenošanai nav konstatējama tik būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamam dabas teritorijām, ja tiek ievēroti institūciju izvirzītie nosacījumi plānošanas dokumenta izstrādei. Līdz ar to nav konstatējams, ka Stratēģija un Attīstības programma atbilstu Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktā noteiktam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams (Likuma 23. divi *prim* panta 3., 4. punkts).
- 4.7. Vadoties no pieejamās informācijas nav konstatējams, ka Stratēģijas un Attīstības programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar nozīmīgiem avāriju riskiem un summārām ietekmēm. Tomēr, ja plānošanas dokumenta izstrādes gaitā tiek identificētas/plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Vidzemes RVP par nosacījumiem un Stratēģiskā novērtējuma procedūras nepieciešamību.

¹⁹Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojumu Nr. 587 “Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam”

5. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Stratēģijai un Attīstības programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem – to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti un tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, izstrādājot un īstenojot Stratēģiju un Attīstības programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti – sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.
6. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1., 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem, konstatē, ka jaunveidojamai Aizkraukles novada ilgtermiņa attīstības stratēģijai 2021.–2037. gadam un Aizkraukles novada attīstības programmai 2020.–2028. gadam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants.
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Pašvaldības 2021. gada 3.marta vēstuli Nr. 7.4–2/1/21/122 “Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru jaunveidojamai Aizkraukles novada ilgtermiņa attīstības stratēģijai 2021.–2037. gadam un Aizkraukles novada attīstības programmai 2020.–2028. gadam.

Direktors

(*paraksts)

Arnolds Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Lēmums nosūtīts:

- Aizkraukles novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
- Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.
- Valsts vides dienesta Zemgales reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.